

Oponentský posudek bakalářské práce Veroniky Šebestové: „Skauting jako životní styl“. Praha, Fakulta humanitních studií UK 2010, 70 s. včetně příloh

Bakalářská práce Veroniky Šebestové si klade dva cíle: „zjistit, zda skauting může v dnešní moderní společnosti (...) ještě vůbec obstát“ (s. 8) a „zda se může skauting stát životním stylem člověka“ (s. 8). K řešení zkoumaného problému volí autorka dotazníkové šetření mezi členy vybraného skautského střediska, které rozděluje do tří kategorií ve věku 14-18 let, 19-23 let a 24-30 let.

Teoretická část práce sestává ze tří kapitol, *Fenomén skautingu* (s. 9-21), *Dítě jako formující se osobnost* (s. 22-26) a *Skautské středisko Kruh Frýdek* (s. 27-36).

Zásadním problémem, s nímž se potýká celá práce, je její nedostatečné teoretické ukotvení. Vymezení stěžejního pojmu, tj. životního stylu, autorka věnuje pouhé dva odstavce, a to i přesto, že deklaruje, že definování této kategorie je problematické. Pracuje přitom s jedinou odbornou publikací, která se životním stylem zabývá pouze okrajově, navíc na ni odkazuje pouze v jediném případě. S pojmem jako takovým v práci pracuje velmi volně, což se promítá i v definování tzv. skautského životního stylu. Ten je vymezen bez jakýchkoliv odkazů na použité zdroje, tudíž není zřejmé, na základě čeho jej autorka vlastně definuje.

Teoretické ukotvení se autorka namísto toho pokouší nalézt ve vývojové psychologii, na jejímž základě v druhé kapitole charakterizuje tři vývojové etapy lidského života, období mladšího školního věku, období dospívání a období adolescence, ale ani v tomto případě důsledně neodkazuje na použitou literaturu. Podstatnější je však fakt, že charakterizované věkové skupiny nijak nekorespondují s výzkumným vzorkem empirické části. Jejich popis je tak pro zodpovězení zkoumané otázky irelevantní.

Stejně tak je irelevantní třetí kapitola, která předkládá fungování zkoumaného skautského střediska. Jakým způsobem má popis historie, organizační struktury, náplně činnosti, materiálního zabezpečení a budoucnosti střediska pomoci zodpovědět otázku, zda je skauting životní styl či zda má co nabídnout dnešní mládeži?

Ani empirická část práce (s. 38-57) založená na dotazníkovém šetření není prostá zásadních nedostatků, ba co více, nedostatky se objevují ve všech krocích výzkumu.

Hypotézy, které autorka formulovala, jsou sice empiricky ověřitelné, není však zřejmá jejich bezprostřední spojitost s výzkumnými otázkami, resp. s teorií. Autorka nikde neuvádí, proč formulovala právě tyto hypotézy, ani jakým způsobem došlo k jejich operacionalizaci. Není tak zřejmé, proč by měly být výzkumné otázky zodpovězené právě na základě těchto hypotéz.

Stejně tak není zřejmé, na jakém základě autorka zvolila jako kritérium výběru svého vzorku věkové hranice 14 a 30 let a zejména, na jakém základě vzorek rozdělila do kategorií 14-18, 19-23 a 24-30 let.

Dotazník vytvořený pro účely šetření (Příloha č. 1) sice vychází z formulovaných hypotéz, ovšem při jeho tvorbě se autorka dopustila řady pochybení. Zaprvé některé otázky neodpovídají svým charakterem ani možnými odpověďmi zvolenému výzkumnému vzorku. Ptát se 30-tiletých vůdců oddílů, jaké navštěvují kroužky (ot. č. 4, s. 63) či zda je na skautingu nejvíce baví hry na družinových schůzkách (ot. č. 2, s. 62), považují za absurdní. Za druhé nejsou odpovědi na některé otázky vyčerpávající (např. v ot. č. 1, 2 a 9, s. 62 a 63). Za třetí jsou u některých otázek nabízené odpovědi zcela rozdílného charakteru (ot. č. 1, s. 62). Za čtvrté nejsou některé otázky formulované jednoznačně (např. ot. č. 9, s. 64, může být chápána jako „proč jsem si zvolil skautský životní styl“ ale také „proč jsem vstoupil do skauta“, zejména vzhledem k nabízeným odpovědím).

Vyhodnocení dotazníků je provedeno pečlivě, autorka výsledky přehledně prezentuje formou tabulek i grafů. Problémem je skutečnost, že autorka provádí pouze popisnou statistiku, aniž by provedla korelace (např. pomocí Pearsonova koeficientu) a určila hladinu významnosti. Neučiní-li tak při hledání vztahu mezi dvěma proměnnými (H2, H3, H4, H5, H10, H11), mají její data nulovou vypovídací hodnotu.

Bez nedostatků nejsou ani autorčiny interpretace zjištěných výsledků. V některých případech vyvozuje z dat závěry, které z nich nevyplývají. Např. u ot. č. 2, s. 44, usuzuje z toho, že respondenti na skautingu oceňují možnost naučit se něco nového, že „[j]e pro ně důležité získat (...) vědění, které jim pomůže k utvoření životních hodnot“ (s. 44). V jiných případech při interpretaci nijak nezohledňuje další významné faktory. Např. u ot. č. 3 zabývající se časem, který respondenti věnují skautingu, nezohledňuje významný faktor toho, že starší respondenti se patrně angažují ve vedení oddílů, což s sebou nutně nese čas strávený přípravou programu.

Po formální stránce je práce zpracovaná pečlivě a obsahuje pouze několik málo překlepů. Práci doplňuje příloha, jejíž obsah se však k práci vztahuje pouze částečně. Netýká se to samozřejmě vzoru dotazníku (s. 62-64) ani grafu na s. 65. Proč jsou ale k práci přiloženy i tabulky shrnující počty členů zkoumaného střediska (s. 66-67) či dokonce fotografie míst či činností spjatých s jeho fungováním (s. 69-70), je mi záhadou.

Nežli přistoupím k závěrečnému shrnutí, neodpustím si ještě jednu významnou připomínku a tou je zcela jednostranně zaujatý postoj autorky, který se promítá do celé práce. Z práce doslova číší přesvědčení autorky o tom, že skauting je tím pravým a nejlepším životním stylem. Jelikož je autorka v problematice silně zainteresovaná, práce postrádá nezbytný vědecký odstup, snahu o objektivitu a vědeckou neutralitu.

Celkově považuji práci za pečlivě zpracovanou, nicméně velmi problematickou. Teoretická i empirická část vykazují zásadní nedostatky, které vedly k tomu, že se autorce nemohlo podařit uspokojivě zodpovědět výzkumné otázky. Výpovědní hodnotu, charakter práce i přístup autorky patrně nejlépe vyjadřuje věta v závěru práce: „Na základě mého výzkumu, komunikace s bývalými i stálými skauty, na základě svých vlastních zkušeností, mohu závěrem konstatovat že se skauting opravdu může stát a stává životním stylem...“ (s. 59).

Na základě výše zmíněných připomínek doporučuji předkládanou práci k obhajobě a navrhuji hodnocení **dobře** v závislosti na výsledku obhajoby.

V Praze 18.6.2010

Mgr. Martin Heřmanský